

Politik Bilim

Ekonomik kriz ve yenilik politikaları (2)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

OECD'nin düzenlediği “Sürdürülebilirlik ve Günümüzdeki Finanssal Krizde Yenilik Politikalarının Rolü” konulu, ‘resmî olmayan’ seminere ait raporda yer alan tavsiyelerden birkaçını size de aktaracağımı söylemişim. Bunlardan en önemlisi şu:

“Hâlen pek çok OECD ülkesinde yenilik politikaları uygulanıyor ya da bu politikalar üzerinde duruluyor. Bunlar teşvik paketleri çerçevesinde oluşturulmuş politikalar... Teşvik paketleri de genellikle, araştırmayı ve girişimciliği güçlendirmeye, altyapı yatırımlarını artırmaya yönelik teşvik uygulamalarını içeriyor. Teşvik konusu olan altyapı yatırımları da, daha çok, enformasyon ve iletişim teknolojileri, ‘yeşil’ teknolojiler ve beyin gücüyle ilgili olanlardır. Bununla birlikte, yenilik politikalarının sihirli bir değnek olmadığını ya da her ülkeye uyan bir en iyi uygulama örneği bulunmadığını bilmek gerekir. Nitekim, uygulamaların ülkelere göre büyük değişiklikler gösterdiği; ayrıca, ülke ekonomileri üzerindeki etkilerinin ve ekonomik getirilerinin de çok farklı olduğu görülmektedir. Ama, ülkelere özgü deneyim ve uygulamaların paylaşılması da, yenilik politikaları konusundaki düşüncelerimizi ilerletebilir ve politika geliştirmedeki kritik zamanı kaçırmama konusunda bize yardımcı olabilir.”

Burada söylenen çok açık... Politikayı, kendi özgün koşullarını, kendi ekonomik ve toplumsal beklentilerini dikkate alarak kendin tasarla. Ama, sürekli etrafına da bak. Bu sana hem fikir verir; hem de atı alan Üsküdar'ı geçmeden, senin de kendi politikayı zamanında geliştirmeni sağlar... Raporda yer alan bir diğer tavsiyeyse şöyle:

“Çözüm olarak getirilecek politika geniş tabanlı olmalı, katılımcılığa ve güçlü bir siyasî önderliğe dayanmalı: Finlandiya'nın deneyimleri ve diğer ülkelerde geliştirilen son yenilik stratejileri göstermektedir ki, yenilikçiliği güçlendirmeye yönelik politikalar geniş bir yelpazeyi kapsayan politik önlemlerin bir bileşimidir. Bu bileşimin kendi içinde tutarlılık olmalı ve ilgili tarafların alınan kararlara etkin katılımı sağlanmalıdır. Ancak, uzun vâdeli sürdürülebilir ekonomik büyümeyi sağlayacak politikalarda başarı kazanmak için, bunların yanında, güçlü bir siyasî önderlik ve uzun vâdeli bir bakış açısı olması şarttır.”

OECD'nin bu tavsiyesi, bu köşenin okuyucularına hiç de yabancı gelmemiştir. Çünkü onlar, benim şu tür satırlarımı okumaktan bıktılar, usandılar: “Yenilik politikaları ülkenin bilim, teknoloji, eğitim ve öğretim politikalarından istihdam ve sanayi politikalarına, ekonomi politikalarından para ve yatırım politikalarına, dış ticaret politikalarından doğrudan yabancı sermaye yatırımlarına ilişkin politikalara kadar pek çok politika alanını ilgilendirir. Bütün bu politikalar arasında, ülkenin yenilikçilik yeteneğini güçlendirmeyi gözeten sistemik bir bütünlüğün; uygulamada siyasî kararlılık ve sürekliliğin sağlanması esastır. Ama her şeyden önemlisi, ülkenin, toplumsal katmanlarca paylaşılan bir gelecek vizyonunun olmasıdır.” Neyse, ben size OECD'den bir tavsiye daha aktarayım:

“Hükûmet yeni bir rolle karşılaşınca, bu noktada kamu müdahalesinin niteliği belirleyici olur: Yenilik sürecinde pazar mekanizmasının merkezî rolü sürmekle birlikte, son dönemde hükûmetlerin rolünün giderek arttığı görülmektedir. Akıllıca ve iyi tasarlanmış müdahaleler, örneğin kamu-özel sektör ortaklıkları, girişimciliğin kamu kaynaklarından desteklenmesi gibi politikalar uzun vâdeli ekonomik büyümenin güçlendirilmesine yardımcı olabilir. Hükûmet önceliklerin belirlenmesinde, uzun vâdeli stratejik seçimlerin yapılmasında katalizör görevi görebilir.”

OECD'ye üye 30 ülkenin büyük çoğunluğunu gelişmiş ekonomiler oluşturuyor. Bu son tavsiyenin muhataplarının da asıl bu gelişmiş ekonomiler olduğu rahatlıkla söylenebilir. Peki, Türkiye gibi ülkelerde hükümetlerin rolü ne olacak? Sorunun yanıtı yukarıdaki ilk tavsiyede var: Otur, külâhını önüne koy, düşün ve buna kendin karar ver... İyi de, bu ülkede külâhını önüne koyup bu kararı verecek olanları nereden bulacağız?

CBT. 17 Nisan 2009